

— 1 —

GRUVEARBEIDER

JUMA DUMAND (26 år) bor i østlige del av DR Kongo. Han er tidligere bonde, men jobber i dag i en gruve. Gruvedriften har ført til økonomisk vekst i lokalsamfunnet hans, og han tjener nå 1-5 dollar om dagen. Juma henter ut koltan som trengs for å produsere tantalum. Av tantalum produseres kondensatorer som er nødvendig på kretskort til mobiltelefoner og PC-er.

— 2 —

KOMMANDØR I FDLR (DEMOCRATIC FORCES FOR THE LIBERATION OF RWANDA)

JOSEPH HABYARIMANA (55 år) er kommandør i FDLR, en væpnet gruppe som driver en koltangruve i DR Kongo. Joseph deltok i folkemordet mot tutsiene i Rwanda i 1994. I dag er han en av 10 000 rwandere som fortsatt oppholder seg i DR Kongo. Han frykter hevnaksjoner dersom han drar tilbake til hjemlandet. FDLR ble etablert i Kongo etter folkemordet og livnærer seg gjennom gruvedrift, militær virksomhet og innkreving av avgifter ved checkpoints som de kontrollerer.

ILLUSTRASJONSFOTO: MARCUS BLEASDALE

— 3 —

KJØPMANN SOM TRANSPORTERER KOLTAN VIDERE

WALTER WEMBO (29 år) kjøper koltan fra gruen og frakter det videre til et handelshus. Walter er en av få som kjører veien mellom gruen og handelshuset, og vet at han kan ta godt betalt for hver tur. Mye av pengene blir lagt til side til å reparere bilen, som er Walters livsgrunnlag og som ofte blir ødelagt på de gjørmete veiene.

— 4 —

COMPTOIRS (EKSPORTØR)

NICHOLAS MAMPUYA (42 år) er eksportør og kjøper koltan fra handelshuset. Nicholas organiserer eksporten av koltan fra DR Kongo. På denne måten er han et bindeledd mellom DR Kongo og det internasjonale markedet. Eksportøren er registrert av kongolesiske myndigheter. De får ofte forskudd fra de internasjonale selskapene som kjøper koltan.

— 5 —

TRAILERSJÅFØR

JAMES NOEL (33 år) frakter koltanen fra DR Kongo gjennom Uganda og Kenya til havnebyen Mombasa. Derfra fraktes koltanen videre med skip. James får godt betalt for å frakte varer over slike distanser. På grunn av dårlig veistandard kan en tur ta flere uker, eller til og med måneder. Turen kan være problematisk og mange må bestikkes for at James skal komme trygt til Mombasa.

— 6 —

DIREKTØR CHINESE NINGXIA CORPORATION

LIU PING (42 år) er direktør i selskapet som raffinerer koltan til tantalum. Koltan blir blandet sammen med andre stoffer i denne prosessen. Etter raffineringen, er det vanskelig å spore hvor stoffet kommer fra, men det anslås vi vet at ca. 30% av allverdens forsyning av koltan i omløp kommer fra østlige DR Kongo. Flere selskaper nekter å utelukke koltan fra DR Kongo i produksjonen.

FABRIKKARBEIDER SOM PRODUSERER KONDENSATORER AV TANTALUM

MEI RUI (38 år) jobber på fabrikken som produserer kondensatorer som er nødvendige komponenter til kretskort. Kretskort finnes i mobiltelefoner, PC'er og andre elektroniske produkter. Kretskort produseres for eksempel av Sony, Toshiba, Samsung og HP.

ILLUSTRASJONSFOTO: ROBERT SCOBLE

— 8 —

MOBILPRODUSENT

WANG SONG (47) er direktør for en av de største mobilfabrikkene i Kina. 85% av alle iPhone 5 ble montert i Kina. På fabrikken settes de ulike komponentene, deriblant kretskortet, sammen. Ut fra fabrikkene sendes ferdige mobiltelefoner videre til distributører og butikker.

— 9 — FORBRUKEREN

FRIDA LARSEN (18) er en fornøyd eier av iPhone-mobilen sin. Hele 81 % av Norges befolkning har i dag smarttelefoner. Mobiler med Android-systemet (for eksempel Samsung) selger flest mobiler, mens iPhone har høyest fortjeneste i Norge. Frida er fornøyd med telefonen sin, men tenker å kjøpe den neste modellen så fort den kommer på markedet.

ILLUSTRASJONSFOTO: MJTH / SHUTTERSTOCK

